

Handläggare
Karin Wallqvist
Telefon: 08-508 25 181**Till**
Socialnämnden

Gemensam avtalsreglering genom LOV för insatsen korttidstillsyn till skolungdom över 12 år enligt LSS

Förvaltningens förslag till beslut

1. Socialnämnden godkänner för sin del förvaltningens förslag enligt detta tjänsteutlåtande.
2. Ärendet överlämnas till kommunstyrelsen för vidare beslut i kommunfullmäktige.

Peter Svensson
Tf förvaltningschefTina Heinsoo
T.f avdelningschef

Sammanfattning

Socialförvaltningen har i budget år 2015 fått i uppdrag att enligt LOV (Lagen om valfrihetssystem) upphandla insatsen korttidstillsyn för skolungdom över 12 år utanför det egna hemmet enligt LSS (Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade). I dag görs individuella avtal mellan stadsdelsnämnder och utförare av korttidstillsyn. En upphandling medför ett gemensamt avtal som innehåller kvalitetskrav samt ersättningsnivåer med syfte att öka kvalitén och säkerställa en jämnare prisnivå av insatsen. Ett förfrågningsunderlag kommer att utarbetas till upphandlingen. Socialförvaltningen föreslår att valfrihetssystemet börjar gälla 1 juli år 2016.

Uppdraget i budget omfattar även att komplettera resursmätningarna så att de omfattar personer med autism och Aspergers syndrom (numera benämnt som AST, autismspektrumtillstånd). Dessutom ska anvisningar finnas för hur resursmätningar ska genomföras samt för den enskildes val.

Socialförvaltningen föreslår att enheten för bedömning och förmedling, som är placerad under socialnämnden, får i uppdrag att sätta preliminära ersättningsnivåer samt bedöma faktiska ersättningsnivåer för de som beviljats insatsen korttidstillsyn. Det

överensstämmer med hur de flesta andra insatser enligt LSS som är upphandlade enligt LOV hanteras. Ett bedömningsinstrument för resursmätning för att fastställa vilken ersättningsnivå den enskilde omfattas av har utarbetats för att passa insatsen korttidstillsyn. Instrumentet omfattar även behovet som personer inom autismspektrumtillstånd har (se bilaga 1 och 2). De anvisningar som finns för resursmätningar och den enskildes val av utförare ska uppdateras så att de omfattar insatsen korttidstillsyn.

Bakgrund

I dag finns fem valfrihetssystem för insatser inom LSS upphandlade enligt LOV i Stockholms stad:

- bostad med särskild service för vuxna
- bostad med särskild service för barn och ungdom
- daglig verksamhet
- kosttidsvistelse utanför det egna hemmet i form av korttidshem
- ledsagarservice och avlösarservice

I stadsledningskontorets tjänsteutlåtande Utökad valfrihet inom omsorg om personer med funktionsnedsättning enligt LSS-korttidstillsyn till skolungdom över 12 år (dnr:326-686/2012) föreslås att:

1. Valfrihet införs inom korttidstillsyn till skolungdom över 12 år från och med 1 januari år 2014.
2. Föreslagen ersättningsmodell och ersättningsnivåer fastställs att gälla för korttidstillsyn fr.o.m. 1 januari år 2014.
3. Socialnämnden får i uppdrag att utarbeta anvisningar för hur resursmätningar ska genomföras samt för den enskildes val.
4. Socialnämnden får i uppdrag att komplettera resursmätningarna så att de även omfattar personer med autism och Aspergers syndrom.
5. Socialnämnden får i uppdrag att upphandla korttidstillsyn enligt LOV.

Den 4 september år 2013 tog kommunstyrelsen beslut i ärendet och den 23 september år 2013 gick ärendet upp i kommunfullmäktige där en minoritetsåterremiss begärdes.

I budget för år 2015 fick socialnämnden i uppdrag att utarbeta anvisningar för hur resursmätningar ska genomföras samt för den enskildes val. Dessutom uppdraget att komplettera resursmätningarna så att de även omfattar personer inom

autismspektrumtillstånd samt att upphandla korttidstillsyn enligt LOV.

Ärendets beredning

Ärendet har arbetats fram inom socialförvaltningens avdelning för stadsövergripande sociala frågor, strategiska enheten i samarbete med utbildningsförvaltningen och stadsledningskontoret samt en arbetsgrupp bestående av representanter från enheten för bedömning och förmedling, jurist-och upphandlingsenheten och Östermalms stadsdelsförvaltning.

Socialnämndens råd för funktionshinderfrågor har behandlat ärendet den 20 augusti och förvaltningsgruppen den 19 augusti.

Ärendet

I kommunens skyldighet ingår att erbjuda fritidsverksamhet för skolungdom till och med 12 års ålder. Enligt skollagen sträcker sig ansvaret till och med vårterminen, d v s fram till den 30 juni, det år skolungdomen fyller 13 år. Beslut om korttidstillsyn fattas fr.o.m. höstterminen det år ungdomen fyller 13 år, eller från och med juli månad, i de fall den enskilde begär det.

Insatsen korttidstillsyn för skolungdom över 12 år utanför det egna hemmet enligt LSS ger barn över 12 år med en funktionsnedsättning, som har förvärvsarbetande vårdnadshavare, rätt till korttidstillsyn utanför det egna hemmet. Insatsen ska erbjudas före och efter skolans slut samt under lov dagar, studiedagar och under längre lov som t ex sommarlov och jullov. Korttidstillsyn ska innehålla en avkopplande och aktiv fritid i trygg miljö med goda vuxenförebilder. Den ska främja social gemenskap samt ge fysisk och psykisk stimulans. Behovet av tillsyn kan variera och måste därför kunna utformas på ett flexibelt sätt.

I prop. 1992/93;159 sid 79 framgår följande om korttidstillsyn för skolungdom över 12 år:

”Behovet av tillsyn och verksamhet kan vara mycket varierande. Det innebär att tillsynen måste kunna utformas flexibelt med utrymme för individuella lösningar. Vissa ungdomar kan behöva tillsyn och hjälp i hemmet. För andra kan kommunens reguljära fritidsverksamheter med personligt stöd vara det bästa alternativet. I vissa situationer kan det vara lämpligt att anordna grupper för att tillgodose önskemål som kan finnas bland funktionshindrade ungdomar om att träffa andra ungdomar i en likartad situation.”

Korttidstillsyn kan beviljas även till elever vars föräldrar inte studerar eller förvärvsarbetar. Insatsen kan beviljas i kombination med personlig assistans om den enskilde har behov av strukturerad fritidsverksamhet tillsammans med andra ungdomar.

Den enskilde ansöker om korttidstillsyn hos handläggare i sin stadsdelsnämnd. Om ungdomen bedöms tillhöra personkretsen inom LSS och har ett behov av insatsen har denne rätt till insatsen. Den enskildes behov av omvårdnad, tillsyn och aktiviteter ska tydligt framgå i en beställning till utföraren som i sin tur ska beskriva hur detta ska tillgodoses i en genomförandeplan. Beställaren och utföraren ska följa upp genomförandeplanen och insatsens kvalitet. I och med införandet av valfrihet enligt LOV är det ungdomen tillsammans med förälder/vårdnadshavare som väljer vilken av de utförare som anslutits till valfrihetssystemet som ska ge den beviljade insatsen.

Statistik hämtad från stadens verksamhetsstöd (Paraplysystemet) den 1 oktober år 2014 visar att det finns 415 barn och ungdomar boende i Stockholms stad som har ett verkställt beslut om korttidstillsyn enligt LSS. En kartläggning genomförd av utbildningsförvaltningen och socialförvaltningen av stadens elever inom grundsärskolan visar att ca 50 procent saknar korttidstillsyn och att fördelningen är ojämn mellan stadsdelsnämnderna. En inventering från januari 2015 visar att korttidstillsyn vid det tillfället utfördes av:

- 27 kommunala utförare i Stockholms stad
- 22 privata utförare
- 14 kommunala utförare i annan kommun i länet
- 1 statlig (specialpedagogiska myndigheten)

De allra flesta utförare av korttidstillsyn är skolor men ett fåtal utförare är fristående. Utförarna omfattar skolor på både grund- och gymnasienivå.

Bolag, stiftelser, föreningar och andra aktörer som driver verksamhet med korttidstillsyn i enskild regi ska ha tillstånd från Inspektionen för vård och omsorg (IVO). Verksamheter med korttidstillsyn i kommunens egen regi måste anmälas till IVO innan de startar. För verksamheter som vänder sig till barn finns det lagstadgat krav på registerkontroll av personal samt regler om anmälningsskyldighet vid misstanke om att barn far illa.

Sammanfattning av nuvarande resursfördelningssystem

Medel för verksamhetsområdet funktionsnedsättning fördelas på följande fyra sätt till stadsdelsnämnderna, enligt budget år 2015:

1. Fast anslag	679,2 mnkr
2. Särskilt riktade anslag	17,8 mnkr
3. Nivåbaserade prestationer	2 273,2 mnkr
4. Personlig assistans	383,1 mnkr
Summa	3 353,3 mnkr

1. Det fasta anslaget fördelas enligt följande variabler:

- Andel med vårdbidrag, viktat till 10 procent av anslaget
- Andel med handikappersättning, viktat till 50 procent av anslaget
- Andel personer med färdtjänst under 65 år, viktat till 20 procent av anslaget
- Andel personer med assistansersättning (från Försäkringskassan) över 20 timmar i veckan, viktat till 20 procent av anslaget

2. De särskilt riktade anslagen utgår till de stadsdelsnämnder som har boendeserviceenheter eller kommunövergripande verksamheter. I dagsläget har en stadsdelsnämnd en boendeserviceenhet till en kostnad av 3,5 mnkr och tre stadsdelsnämnder har kommunövergripande verksamheter till en kostnad av 14,3 mnkr.

3. Fördelning efter prestationer används för fyra insatser:

- Bostad med särskild service, d v s gruppbostad och servicebostad, (inkl. ålderspensionärer)
- Daglig verksamhet (inkl. ålderspensionärer)
- Bostad med särskild service för barn och ungdomar
- Korttidsvistelse utanför det egna hemmet, d v s korttidshem

Varje insats omfattar ett antal olika ersättningsnivåer graderade efter stödbehov. Ersättningen justeras i samband med tertiärrapporterna. Ersättningsnivån för olika individer beslutas av enheten för bedömning och förmedling som är organiserad under socialnämnden. Nivån bestäms med hjälp av ett bedömningsinstrument.

4. Assistansersättning de 20 första timmarna per vecka

Kommunen har ett lagstadgat betalningsansvar för de 20 första timmarna per vecka i varje beslut om assistansersättning som Försäkringskassan fattar med stöd av socialförsäkringsbalken (SFB), f d LASS. Stadsdelsnämnden får ersättning i budget enligt

följande: Antal personer med assistansersättning från Försäkringskassan multiplicerat med det belopp som staten årligen fastställer multiplicerat med 20 timmar. Kommunen ansvarar för kostnaden för de 20 första timmarna per vecka av Försäkringskassans samtliga beslut om assistansersättning. Det antal personer som fastställts i budget justeras i samband med tertialrapporter.

Kostnader för verksamheten korttidstillsyn idag

I budget år 2005 överfördes kostnadsansvaret för korttidstillsyn från utbildningsnämnden till stadsdelsnämnderna. Det som överfördes var 60,0 mnkr och byggde på utbildningsförvaltningens uppskattade kostnad. För år 2014 bokförde stadsdelsnämnderna nära 80 miljoner kronor för denna verksamhet. Denna verksamhet har därmed haft en kraftigare kostnadsutveckling än andra jämförbara kommunala verksamheter. I och med att kostnaderna för korttidstillsyn inte fördelas till stadsdelsnämnderna via schablon utan i det fasta anslaget så har uppräknningen till denna verksamhet varit låg.

Enligt tidigare tjänsteutlåtande (dnr 326-686/2012) redovisas att kostnaden för korttidstillsyn varierar stort i stadsdelsnämnderna för respektive elev. Skillnaden var år 2012 mellan 5 500 kronor i månaden och 44 000 kronor i månaden. Skälet till den stora skillnaden är delvis den enskildes behov av stöd men också att platser köps enligt så kallade enskilda individuella avtal från privata utförare. En annan orsak är att det inte finns ett tydligt ersättningssystem för korttidstillsyn på samma sätt som för till exempel fritidshem för barn i särskolan.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Socialförvaltningen föreslår att en upphandling av utförare av insatsen korttidstillsyn enligt LSS görs i enlighet med övriga insatser som redan upphandlats enligt LOV. Förvaltningen föreslår att ett förfrågningsunderlag utarbetas och tas upp i socialnämnden våren 2016 så att utförare har möjlighet att ansöka om att ansluta sig via avtal som kan börja gälla den 1 juli 2016.

Upphandlingen enligt LOV tillhandahåller en gemensam avtalsgrund som ger förutsättningar för lika krav och ersättning till utförare som ger stöd och service till stadens medborgare. De verksamheter som ansöker och godkänns följs upp på verksamhetsnivå av socialförvaltningen med stöd av en utvärderingsmall och på individnivå av den beställande nämnden,

samt genom brukarenkäter från stadsledningskontoret. En gemensam avtalsgrund ger bättre förutsättningar för kvalitetssäkring. Handläggarnas utredningar kommer att utgöra underlag för den preliminära nivåbedömningen, som i sin tur görs av enheten för bedömning och förmedling. Det innebär att kvalitetskravet på handläggarnas utredningar kommer att öka, vilket i sin tur skapar förutsättningar för en positiv utveckling av utredningar, bedömningar och beslut.

Socialförvaltningen föreslår vidare att korttidstillsyn till skolungdom över 12 år enligt LSS från och med 1 juli 2016 ersätts med en för staden gemensam schablon utifrån prestation. Detta kommer att göras på samma sätt som idag gäller för daglig verksamhet, korttidsboende samt bostad med särskild service för barn och ungdomar respektive vuxna enligt LSS. Antalet prestationer mäts vid två tillfällen per år och den preliminära budgeten justeras med snittet av dessa två mätningar. I dag finansieras stadsdelsnämnderna korttidstillsyn via det fasta anslaget som är oberoende av antalet prestationer.

Förvaltningen föreslår att enheten för bedömning och förmedling, som är organiserad under socialnämnden, får i uppdrag att ansvara för att göra preliminära bedömningar samt för att fastställa ersättningsnivåer. Förvaltningen föreslår att följande indelningar av nivå och schablonbelopp gäller från och med andra halvåret 2016 när LOV-avtalet enligt förslag kan börja gälla:

Ersättning till beställande nämnd

Nivå	Schablonbelopp
1	89 689
2	143 504
3	215 255
4	322 884

De ovan nämnda schablonerna utgår från vad kommunstyrelsen ersätter stadsdelsnämnderna för korttidstillsyn. I detta ärende fastställs även de gemensamma ersättningsnivåer som gäller för utförare av korttidstillsyn. De definieras i ersättning per månad enligt följande:

Ersättning till kommunala utförare

Nivå	Ersättningsbelopp
1	7 118
2	11 389
3	17 084
4	25 626

Ersättning till privata utförare

Nivå	Ersättningsbelopp
1	7 275
2	11 640
3	17 460
4	26 189

Tillägg till belopp kan ges efter särskild redovisning

Ersättning till utförare görs månadsvis via Paraplysystemet för de utförare som är anslutna till detta. Övriga utförare via fakturering.

Skillnaden mellan schablon och ersättningsbelopp är att schablonen är 5 procent högre för att täcka stadsdelsnämndens beställare för myndighetsutövning och politisk ledning. Denna del av verksamheten riktar sig mot samtliga utförare, oavsett regiform. Skillnaden mellan kommunala utförare och privata är att privata utförare har en kompensation på 2,2 procent för att de inte har rätt att dra av momskostnader.

De ovan redovisade schablonerna och ersättningsbeloppen är uttryckta i 2015 års nivå. Eventuell uppräknings sker i budget 2016.

I bedömningsinstrumentet för dessa nivåer har de specifika behov som personer kan ha inom autismspektrumtillstånd inarbetats. Under våren 2016 kommer enheten för bedömning och förmedling att besöka alla utförare för nivåbedömningar av samtliga cirka 400 personer som har korttidstillsyn. Extra resurser behöver avsättas för detta motsvarande 2,0 heltidstjänster under perioden 2016-01-01 till 2016-06-30 vilket motsvarar en extra kostnad om 0,7 mnkr.

I likhet med övriga insatser upphandlade enligt LOV så ska anvisningar finnas för hur resursmätningar ska genomföras samt för den enskildes val. Befintliga anvisningar omarbetas så att de även omfattar insatsen korttidstillsyn.

Förändringar ska göras i stadens verksamhetssystem, Paraplysystemet, så att beställare, enheten för bedömning och

förmedling samt utförare kan ansluta sig och använda det som dokumentationssystem för insatsen korttidstillsyn. Beställningar, aviseringar och utförrapportering ska ske via Paraplysystemet.

Valfriheten ska innebära att ungdomar över 12 år, som sökt och fått ett gynnande beslut om att de är berättigade till korttidstillsyn, ska kunna göra ett eget val av vilken korttidstillsynsverksamhet han eller hon vill delta i. Valet ska göras bland utförare som finns med i valfrihetssystemet och som kan tillhandahålla den insats som den enskilde är i behov av, någon begränsning till en viss stadsdel ska inte ske. Vid önskemål ska det gå att byta korttidstillsyn. Valet av korttidstillsynsverksamhet ska inte begränsas av vilken skola eleven valt. Om den enskilde inte vill eller kan göra ett eget val är kommunen skyldig att ta fram ett ickevalsalternativ. Socialförvaltningen föreslår att närmast lediga plats, hos utförare inom valfrihetssystemet, till den skola eleven går i utgör ickevalsalternativet.

Ingen beläggningsgaranti kan lämnas till utförarna. Varje utförare får genom bland annat visad kvalitet konkurrera om att bli valda.

Stadsdelsnämnden fortsätter att ansvara för kostnader för den s.k. tredje resan, d v s ungdomens resa från korttidstillsynen till hemmet. Skolan ansvarar för kostnader för resor från hemmet och till skolan samt från skolan till korttidstillsynen.

I ett valfrihetssystem är det viktigt för den enskilde att kunna välja. Utförare av korttidstillsyn ska kunna presenteras på stadens webbsida via Jämför service. Även brukarundersökningar behöver genomföras.

Bilaga

Instrument för nivåbedömning avseende korttidstillsyn enligt 9§7 LSS